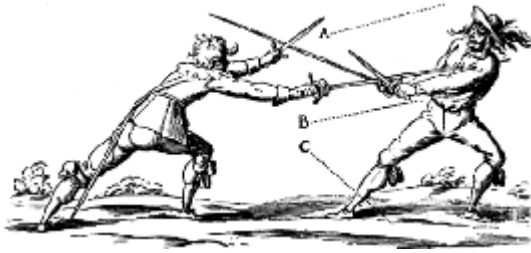

FLERET A KORD - ČÍM ZAČAŤ

Zastávať názor, že je potrebné najprv sa dobre naučiť narábať s fleuretom, aby sme mohli dosiahnuť dobrej úrovni v šerm kordom, je chyba, ktorú musíme brať vážne a ktorá stála francúzsky šerm veľa premárneného času. Nie je o nič hlúpejšie tvrdiť, že sa človek musí najprv naučiť dobre hrať na trúbke, aby sa naučil hrať výborne na harfe, ako tvrdiť, že pred kordom musíme zvládnuť fleuret. Trúbka a harfa majú spoločné azda len toľko, že vyžadujú dobré hudobné znalosti. (Jean-Joseph Renaud)

Tak ako spočíva šerm fleuretom v taktickom boji, kombinácii a konvenčných princípoch, tak krása šermu kordom závisí na absencii konvencie a na skutočnosti, že kord sa približuje najviac reálnemu boju.

Venoval som mnoho času tomu, aby som zistil, aký vplyv má šerm fleuretom na výsledky a pokrok v korde. Musím priznať, že ani analýza a pozorovanie zápasov, ale ani názory mnohých známych trénerov neprispeli k stanoveniu jasného záveru.

Je známe, že fleuret bol zavedený ako cvičná zbraň, ktorá mala šermiarov pripraviť na zápasy v korde. Je rovnako známe, že vplyvom scénického šermu sa stal fleuret do tej miery štylistický, že ako príprava pre šerm kordom sa stal neúčelným, ba škodlivým. Aj tak boli donedávna tréneri väčšinou presvedčení, že výučba šermu musí začínať fleuretom, nech už sa žiak neskôr rozhodne pre ktorúkoľvek zbraň. Dnes panuje názor, že výučba šermu šablou má aj výučbou šable začínať. Napriek tomu veľa odborníkov zastáva názor, že fleuret je výborná príprava a neskôr rozšírenie tréningu u šermu kordom. Argumentom pre to býva výpočet vynikajúcich šermiarov, ktorí dosiahli výborných výsledkov ako v korde tak aj vo fleurete. Ako príklad býva tiež uvádzané naše (poľské *) družstvo, ktoré získalo na majstrovstvách v roku 1963 v Gdaňsku zlatú medailu a väčšinou si viedli jeho členovia dobre aj vo fleuretu. Sú tiež takí tréneri, ktorí tvrdia, že kord je natolko odlišná zbraň, že tréning fleuretu nevedie k žiadnemu zlepšeniu schopností kordistov. Podobného názoru bol i Renaud (viď. vyššie), ktorý dokonca povedal: „kord nikdy z fleuretom“. Nutnú pružnosť získate z kordom tiež a len jediná škola starého spôsobu šermu alebo len jediný zápas podľa konvenčných pravidiel vás vráti o desať škôl či zápasov späť. Dnes je naozaj ťažké túto rôznosť názorov rozuzliť s istotou o výsledku. K tomu by asi bol potrebný veľký pedagogický experiment. Myslím, že by sme si mali byť vedomí nasledujúcich faktov:

1. Medzi veľkých majstrov kordu patria aj tí, ktorí sa venovali tiež fleuretu, tak aj tí, ktorí šermovali len kordom.
2. Možno, že tí z nich, ktorí mali čo do činenia s fleuretom a dosiahli výborných výsledkov s kordom, ich nedosiahli práve vďaka tréningu fleuretu, ale jednoducho preto, že boli výborní šermiari. Každý dobre postavený tréning rozvíja isté vlastnosti a schopnosti, ktoré sú potrebné pre všetky zbrane (cit pre vzdialenosť atď.)
3. Celá rada cvičení na presnosť hrotu, orientáciu, zrýchlenie pohybov rozmanitosť akcií môže byť prevádzaná nie len za pomoci fleuretu, ale práve za pomoci kordu. Pravidlá kordu navyše dovoľujú väčšiu pestrosť akcií (napr. bod na ruku, nohu atď.)
4. Tréning s fleuretom môže slúžiť kordistovi pre zrýchlenie akcií (s ľahšou zbraňou sa dajú akcie robiť rýchlejšie). To je potom prenesené aj do ťažšieho kordu. Pre tréning z malými začiatkami môže byť kord veľmi ťažký. Potom by sa malo

siahnuť k fleuretu, ale aj tak by se, podľa môjho názoru, mali cvičenia prispôsobovať potrebám kordu.

Najťažšie je rozhodnúť bez pochybností, aký význam (či už pozitívny či negatívny) má častá účasť kordistov na fleuretových závodoch a s tým spojené osvojenie si fleuretových návykov. Zdá sa mi, že na jednu stranu princíp práva útoku zbavuje strachu z predbodú a dodáva väčšie sebavedomie v útoku. Na druhú stranu môže mať konvenčné a umelé odstraňovanie čepele osudný vplyv na neskorší šerm kordom. V korde nemôže mať v žiadnom prípade väzba, kryt či záraz len symbolický význam. Musia byť ozajstné - reálne a účinné, to znamená, že musia súperovu čepeľ skutočne odstrániť alebo zamedziť predbodú či opakovanej akcii.

Niektorí zastávajú názor, že šerm fleuretom prináša lepšiu pohyblivosť, dynamiku a prácu nôh. Mne sa zdá, že takúto úvahu je potrebné pričítať zlému porozumeniu taktiky kordového zápasu a chybnému praktikovaniu statického zápasu. Ďalej isto aj zlej koncepcii výučby, ktorú majú tréneri zažitú. Ak vezmeme do úvahy, že planš je v korde dlhšia ako vo fleurete, že voľba odpovedajúca vzdialenosti a cit pre prekvapenie predstavujú v šerme kordom nevyhnutnosť, že útok na trup musí byť veľmi dôkladne pripravený a prevedený rýchlejšie a prekvapivejšie ako vo fleurete, potom je jasné, že je nevyhnutné v šerme kordom presadzovať výborný, ľahký a aktívny štýl pohybu a šermu na planši. Moderný šerm kordom vyžaduje silu, rýchlosť a pohyblivosť nie menšiu ale možno ešte väčšiu ako v ostatných zbraniach. Týmto smerom sa musí vydať tréning kordu.

V SSSR zastáva väčšina trénerov názor, že základ pre úspechy sovietskych šermiarov a škôl spočíva v špecializácii na tú ktorú zbraň. Unikne sa tak technicko-taktickým chybám, ktoré sa dajú označiť ako „fleuretové chyby“ a ktoré možno sú následkom tréningu fleuretu. Medzi „fleuretové chyby“ (aj keď nemôžeme povedať, že vznikajú tréningom fleuretu) patria:

- a.) Pokrčenie ruky pri návrate z výpadu. Fleuretisti sa tak snažia vykryť prevzatie po nepodarenom výpade. Kordista naopak musí napnutou rukou ohrozovať súpera.
- b.) Pustenie čepele po kryte. Súperov útok potom býva spravidla úspešný.
- c.) „Symbolické“ prevedenie väzby či krytu, ktoré sú opodstatnené vo fleurete s jeho konvenčnými pravidlami, v korde nesplnia svoj účel.
- d.) Časté krytie útokov smerujúcich na spodnú časť (noha, koleno. V korde by mal šermiar voliť skôr fleš, už len z toho princípu, že každý zásah (útok) zhora je dlhší ako zdola.
- e.) Kryť v prípadoch, keď vzdialenosť, taktická situácia a poloha oboch zbraní „veľ“, že každé opakovanie musí byť úspešné (opakovanie útoku, riposty alebo predbodú).
- f.) Chýbajúce skrátením času a zásahu (Kordista musí myslieť predovšetkým v kategóriách času a vzdialenosti. Musí sa napríklad po kryte „automaticky“ snažiť čo najrýchlejšie a po čo najkratšej dráhe zasiahnuť. Podľa situácie sa snaží trafiť predlaktie, ruku, holeň alebo koleno. A to všetko tak, že vďaka čo najkratšej dobe je znemožnené súperovi, aby zasiahol on).

Napriek tomu, ako som sa zmienil už v úvode, je veľká rôznosť úvah, a to dokonca aj medzi vynikajúcimi znalcami šermu, čo sa týka vzájomného vplyvu (pozitívneho či negatívneho) fleuretu resp. kordu. Tak, aby som uviedol ešte jeden príklad, prijíma známy francúzsky tréner Roger Crosnier (R. Crosnier: Fencing with the Epee, London, 1958) začiatok šermu práve kordom. Napriek tomu odporúča pred vlastným tréningom z kordom krátky úsek fleuretových cvičení, lebo považuje fleuret za najlepšiu teoretickú i praktickú šermiarsku školu. Iný, rovnako známy francúzsky tréner zelený Raoul Clery (R.Clery: L'Escrimme, Paris, 1973) je opačného názoru a odporúča, aby šerm kordom začal skutočne kordom (deti majú používať ľahšie kordy). Mimo iného píše: „Musíme priznať, že to znie nelogicky, začínať výučbu šermu u detí zbraňou (fleuretom), ktorá je ako technicky tak aj čo sa týka pravidiel najťažšou a to len pod tou zámkou, že váži najmenej.“

Vidíme teda, že ani rozbor istých faktov, ktoré sa týkajú pozitívneho alebo negatívneho vplyvu fleuretu na výsledky a výcvik šermu kordom, ani názorová pestrosť predných znalcov tejto problematiky nás neopravňuje stanoviť jednoznačný záver. Môže byť, podobne ako v množstve iných vecí, že je to vplyv ako pozitívny tak aj negatívny. Využitie pozitívnych a potlačenie negatívnych vplyvov je závislé na skúsenostiach, metódach a výcvikových postupoch pri tréningu. Jedno je ale isté: Veľký majster kordu môže byť vycvičený ako za pomoci fleuretových cvičení tak aj bez nich.

Zbigniew Czajkowski